13 Jaar., Nr. 109. -- 's HERTOGENBOSCH. -- Donderdag, 16 *September*, 1841

NOORD-BRABANDER.

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM, QUID VETAT
HORATIUS.

ABONNEMENTS-PRIJS: Voor de Stad, ƒ 12 - Franco per post, " 14 -.

(*Verschijnende driemalen ter week:* Dingsdag, Donderdag *en* Zaturdag.)

ADVERTENTIEN 10 Cts. de regel, behalve 35 cent. zegel.

NEDERLAND.

Uit Amersfoort verneemt men, dat, door de zorg van Heeren Kerkvoogden der Hervormde Gemeente aldaar, en door de bewerking van den scheikundigen T. J. Hondius, apotheker en droogist binnen gemelde stad, het fraaije marmer monument, vervaardigd door een der beroemdste Italiaansche beeldhouwers, ter eere van den Heer Jacob van Kampen, Heere van Randenbroek, geboren, overleden en begraven te Amersfoort, bouwmeester van het alom vermaarde Amsterdamsche raadhuis, thans het koninklijk paleis, door zijne kunstgenooten in de St. Joriskerk te Amersfoort opgerigt, van de laag kalk, waarmede hetzelve sedert onheugelijke jaren, door den witkwast was bedekt geweest, gezuiverd, met de schoone groep beeldjes, ongeschonden, als een fenix, uit zijne assche is herrezen, en thans weder in deszelfs eersten luister praalt. — Gemelde Jacob van Kampen is op den 13. September 1657 te Amersfoort overleden, en in de St. Joriskerk aldaar begraven. Onder het gemelde gedenkteeken, boven zijn grafkelder, staat dit onderschrift in vergulde letters gebeiteld:

d' Aerts bouheer, uit de stam
Van Kampen, rust hieronder,
Die 't Raedhuis 't Amsterdam
Gebouwd heeft, 't achtste wonder.
JACOB VAN KAMPEN
Obiit 13 *September*
1657.

— HH. KK. HH. Prins en Prinses Frederik der Nederlanden, benevens Hoogstderzelver dochter, Prinses Louiza, zijn ll. vrijdag morgen van hier naar Silezië vertrokken.

Den 14. vertrokken HH. KK. HH. de Prinsen van Oranje en Alexander naar Soestdijk.

— Men verzekert, dat aan den heer van Gobbelschroy, die, zoo als bekend is, vóór 1830 de betrekking van minister van binnenlandsche zaken heeft vervuld, een pensioen van zesduizend gulden zou zijn verleend.

— Bij het onderzoek door de Tweede Kamer van de begrooting van het departement van financien is vooral ook gewezen op het cijfer van de rentebetaling, die bij de 34 miljoen bedraagt. Men achtte dit cijfer de voornaamste aansporing om eene zuiniger huishouding van Staat daar te stellen. Men drong zeer aan op besparingen voor het vervolg op de pensioenen van afloopende betalingen, en verlangde eene herziening van alle pensioenen. Voorts verlangde men dat het Rijks kassierschap voortaan niet meer door den Minister van financien zou worden waargenomen.

Men gaf den minister in ernstige overweging de mogelijkheid van de afschaffing der administrateurs en van de geheele provinciale administratie der belastingen.

Men hield zich overtuigd van de klimmende noodzakelijkheid eener spoedige verwisseling van onze oude munt, en beval dit der Regering aan. Men wenschte te weten of de laatst aangenomen wet in de uitvoering aan de verwachting voldoet.

Schrikwekkend noemde men de som, die voor de surveillance jaarlijks besteed wordt, en even wel niet voldoende is, om den smokkelhandel te weren; men meende, dat vermindering van de belastingen juist aanleiding zou geven tot vermindering in den sluikhandel en tot vermeerdering van opbrengst.

De vroegere klagten wegens het vermissen van brieven bij de posterijen, en het min gepaste om den post-directeurs het uitgeven van nieuws- en andere bladen toe te staan, werden hernieuwd.

Men beval aan de aandacht der Regering de voorziening in de vergoeding der schade wegens militaire inundatie-gelden, waarover het ingestelde onderzoek tot dus verre geene uitwerking hoegenaamd ten behoeve der belanghebbenden heeft opgeleverd.

Men drong op den spoedigen verkoop der domeinen aan, vooral in de gewesten waar deze van zoo weinig belang zijn, dat de opbrengst naauwelijks voldoende is, om de kosten van administratie te bestrijden.

Sommige leden zouden de loterij afgeschaft, althans merkelijk gewijzigd willen hebben. Men meende ook, dat op de opbrengst van dit middel veel te bezuinigen viel.

Men drong aan op de daarstelling van verbeterde veranderingen nopens de paarden-posterij, als mede op eene geheel nieuwe wet op den waarborg der gouden en zilveren werken.

Men vroeg opheldering wegens uitkeeringen, interessen en aflossingen van geldleeningen, ten laste der groote wegen enz.; mitsgaders waarom de Regering de leening van 18 miljoens, bij de wet van 27 december 1840 toegestaan, niet heeft uitgeschreven. In der tijd toch achtte men die leening zoo hoogst noodzakelijk.

In den loop der aanstaande week worden de antwoorden der Ministers op de gemaakte bedenkingen ten aanzien der verschillende ontwerpen van de begrooting te gemoet gezien. De beraadslagingen zullen alsdan waarschijnlijk spoedig volgen.

— In de Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van den 13 is ingekomen eene missive van Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken, waarbij, op last des Konings, aan de Kamer wordt toegezonden eene voordragt van wet, houdende transitoire bepalingen voor het hertogdom Limburg, in verband met art. 6 der Grondwet, nopens de oefening van het stemregt in de steden en ten platten lande enz. — Verzending aan de Afdeelingen.

Daarna zijn, in tegenwoordigheid van HH. Exc. de Ministers van Financien en van Marine en Kolonien, de beraadslagingen geopend over de voordragt van wet, houdende instructie voor de Algemeene Rekenkamer.

KERKELIJKE STAAT.

Z. Heiligheid heeft den 30. Augustus Rome verlaten, in het rijtuig vergezeld door Z. Em. Monseign. Maxime, Prefect en Majordome der Pausselijke Paleizen, en Monseign. Pallavicini, Kamerheer. Z. Emin. de Kardinaal Mattei, Secretaris van Staat voor de Binnenlandsche Zaken, gaat Z. Heil. eene dagreizens voor. — Te Monterosi is de H. Vader met de grootste geestdrift door de bevolking ingehaald, en aldaar plegtstatig ontvangen door Z. Emin. den kardinaal Patrizi. Vandaar begaf de H. Vader zich naar Civita Castellane, waar eene fraai uitgedosch'e Eerewacht van aanzienlijke jongelieden Z. Heiligh. huldigend binnenbragt, en het volk de paarden afspande, om de koets, waarin het kerkelijk Opperhoofd zat, te trekken. Daar werd Z. Heiligheid opgewacht door Z. Emin den Kardinaal Pianetti, en eenige Bisschoppen. Den 31. zou de Paus te Narni zijnen intogt doen.

— Z. Emin. de Kardinaal Lambruschini, Secretaris van staat voor de Buitenlandsche Zaken, is, gedurende 's Pausen afwezigheid, met het tijdelijk bestuur van den Kerkelijken Staat belast. Zijne Heiligheid voert op dezen togt door zijn Rijk vier en vijftig personen mede. De stad Bologne heeft, even als Ferrara, Ravenna en Forli, eene deputatie benoemd, die Z. Heiligh. bij aankomst de hulde der bevolking zal uitdrukken en overbrengen.

— De Regtszaal op het Raadhuis der stad Bologne is den 29. Augustus laatstleden ingestort; ten gevolge van den Zondag was, gelukkiger wijze, dit anders druk bezocht lokaal gesloten, en hebben er dus geene persoonlijke ongelukken bij plaats gehad.

— Men sprak van eene algemeene amnistie, welke Z. Heiligheid op haren togt door den Kerkelijken Staat zou verleenen; doch andere wel onderrigte personen trekken dit sterk in twijfel.

— De kanonik Masetti der kathedrale kerk van Fano heeft den 15. Julij in de katholijke Akademie eene zeer geleerde verhandeling gelezen over de weldaden, welke de Christenvolken hebben genoten, uit de door de kerkhoofden overal gevestigde Apostolische Nunciaturen.

— MODENA, den 21. Augustus. Onze stad en de Societeit van Jesus hebben beiden een treffend verlies geleden door den dood van Pater Carlo Odescalchi, vroeger Aartsbisschop van Ferrara, Kardinaal der H. Kerk, Bisschop van Sabina, Vicarius Zijner Heiligheid, in den ochtendstond van Dingsdag 17 dezer, 56 jaren en 5 maanden oud, zacht en zalig ontslapen. Den 18. daaraanvolgende heeft de plegtige uitvaart plaats gehad, terwijl den 19. Monseign. de Bisschop van Modena de groote Requiem, ten bijwezen van al de Kanoniken-Dignitarissen der Kathedrale heeft gecelebreerd. Het Lijk, eerst, op de gebruikelijke wijze, voor de godvruchtige beschouwing der tallooze geloovigen

ten toon lag, is vervolgens in eene driedubbel kist, met een opschrift, houdende des overledenen naam en groote waardigheden, in stilte ter aarde besteld; het hart en de edele ingewanden zijn afzonderlijk begraven.

— Uit Turijn zijn berigten, dat aldaar den 2. September, 's avonds, aan eene borstkwaal overleden is de Abbé Arri, die nog maar even zes en dertig jaren oud was, en zich door zijne groote Oostersche Taalgeleerdheid een Europeeschen naam in de Letterwereld verworven had. De laatste jaren woonde hij te Parijs, om aldaar voor het Sardinisch Gouvernement, met eene Italiaansche en Fransche vertaling, in het oorspronkelijk karakter uit te geven den tekst van het groot historisch werk des vermaarden Arabiers Ibri-Khaldoun, houdende een overzigt van de Historie der Arabieren vóór Mahomet, en van welk Werk zich een handschrift te Parijs en een te Turijn bevond. De geleerde Arri had ze beiden naauwkeurig bestudeerd, en reeds was de Heer Firmin Didot met den druk in gang, toen de beroemde Geestelijke, op het laatst van 1840 huiswaarts werd geroepen, tengevolge van het overlijden zijns broeders, die geheel de zorg eener talrijke familie aan hem overliet. Binnen het jaar is hij den beminden bloedverwant in het graf gevolgd. De vermaarde overledene was Lid van verscheiden geleerde Genootschappen, onder anderen van de Aziatische Lettermaatschappij te Parijs; — ook behoorde hij onder de menigvuldige Redacteurs van de met zooveel lof bekende *Annalen* (Jaarboeken) *der Christelijke Wijsbegeerte.*

— Er heeft zich te Florence eene vereeniging van jonge kunstenaars gevormd, die wekelijks eene geldelijke bijdrage leveren tot den opkoop van oude schilderijen zonder waarde, welke zij terstond verbranden, teneinde zoodoende te voorkomen, dat de kabinetten der liefhebbers niet voortdurend met prullen worden opgevuld, waaraan, alleen dewijl zij oud zijn, veel geld wordt besteed, terwijl tevens alzoo de goede nieuwe kunst moet achterstaan, soms voor de ellendigste voortbrengselen der antike.

— Den 28 Augustus zijn te Rome per schip aangekomen de twee kolommen en nog verscheiden andere blokken van Oostersch marmer, bestemd voor de Sint-Pauluskerk. Deze kolommen zijn 28 voet hoog, en wegen 4100 kwinto's. Nog wacht men twee andere schepen met kostbare marmers voor gezegde prachtige hoofdkerk, uit Egypte, ten geschenke, naar Rome afgezonden.

DUITSCHLAND.

Tot wegneming van alle verwarde begrippen, door de Dagbladen nopens de Keulsche zaak des Aartsbisdoms in omloop gebragt, dient te worden geweten, dat de Graaf von Reisach, Bisschop van Eichstädt en Coadjutor van Munchen, geen oogenblik zijnen Zetel heeft verlaten, veelmin een onderhoud met den Aartsbisschop van Keulen, te Munster, gehad heeft. Doch de Regering van Pruissen had daartoe gebezigd den Heer von Beckendorf, een beroemd Staatsman, die vóór twaalf jaren met het oppertoezigt der studiën in Pruissen belast was, doch door den laatst overleden Koning van dat Ambt ontzet werd, toen hij het Protestantismus verliet en tot den schoot der Katholijke kerk terugkeerde. De Heer Beckendorf getroostte zich volgaarne die miskenning zijner gewigtige diensten en schitterende hoedanigheden, en bleef standvastig volharden op den weg, dien hij uit overtuiging had ingeslagen. De tegenwoordige Koning riep den edelen man van zijn landgoed in het Bestuur van Staat terug, en belastte hem nu en dan met belangrijke zendingen, zoo als nu naar Munster, ter raadpleging met Monseign. den Aartsbisschop Droste du Vischering, en om te trachten, dien Prelaat te bewegen tot het vrijwillig nederleggen van zijne Waardigheid, in welk geval hem het vooruitzigt op het Kardinaalschap werd geopend, als waartoe de Regering zich moeite zou geven, en zou er tevens eene Gouvernementsverklaring in het licht worden gegeven, waarin den Aartsbisschop officieel herstelling van eer wierd toegekend, namelijk voor zooverre die *staatkundig* kon zijn gecompromitteerd. — De waardige Prelaat heeft op dat alles, kort af, geantwoord. « 1o.) afstand van mijnen Zetel doe ik *nimmer*; 2o.) het Kardinalaat is mijn verlangen niet; 3o.) het Gouvernement was reeds lang in gemoede verpligt geweest, om officieel bekend te maken, dat er geene termen van Staatkundige vervolging tegen mij ooit bestaan hebben. 4o) Indien er, na den dood van Dr. Husgen, en door de weigering, om Monseigneur Iven, als Vicaris-Generaal des Aartsbisdoms van Regeringswege te erkennen, verwarringen in den loop der kerkelijke aangelegenheden ontstaan zijn, zoo ligt de schuld daarvan enkel aan het Gouvernement. 5o.) Mijne herstelling op den Aartsbisschoppelijken zetel van Keulen is de eerste voorwaarde van alle verdere onderhandelingen. 6o.) Als ik, na mijne herstelling op den Keulschen zetel, op reis zou moeten trekken, dan kan ik mij even goed naar Munster als naar Rome begeven."— Ziedaar nu de toedragt der zaak; alle andere geruchten zijn bezijden de waarheid, en verdienen niet het minste geloof.

— Professor Agassiz heeft, den 27. Augustus, de hoogste spits van de Jongvrouw (Zwitserland) beklommen, vergezeld door Professor Forbes van Edimburg, Professor Heath van Cambridge, de Heeren Duchatelier, van Nantes, Dessor en Pury, studenten van Neufchatel, en door zes gidsen, waaronder vooral uitmuntte Jacques Leuthold, die grootendeels alleen de trappen in het ijs heeft uitgehakt, waar langs deze waaghalzen tot den top van het gebergte zijn opgestegen. De Heer Agassiz heeft op den top eene vlag geplant.

—Uit Konstantinopel wordt geschreven, dat de groote Turksche Ridderorde door den Sultan verleend is aan den Vorst der Drusen, den Patriarch der Maroniten, en den Patriarch van Jeruzalem, welke laatste in persoon bij de Porte ontboden is, om die te ontvangen.

— Uit Keulen wordt gemeld, dat den 29. Augustus aldaar een paar schoone schilderijen en een fraai marmerbeeld, in het lokaal der groote Tentoonstelling, door baldadige hand gruwelijk zijn geschonden, en verdorven; de beide schilderijen werden met verscheiden messteken vernield, het beeld is de kop afgeslagen. Een dezer schilderijen stelt voor eenige kinderen, die zich in eene lentezon liggen te koesteren, een meesterstuk van het penseel des beroemden August von Emde, uit Kassel; het andere doek is van een Dusseldorfsch schilder, doch nog niet, zoo als het andere, voor de Kunstloterij aangekocht. Men weet niet, welke de oorzaken dezer vernieling zijn, kunstnijd of wel boosaardige schennisszucht.

ENGELAND.

Een brief van den Apostolischen Vicarius van Cochinchine meldt den dood van den wreedaardigen dwingeland Minh-Mênh. Men koestert de hoop, dat de sedert nu tien jaren in Tong-King en Cochinchine gewoed hebbende vervolging der Christenen, thans met hem een einde zal hebben genomen. — Intusschen spreken latere berigten zijn dood reeds weêr tegen.

— Het Zweedsche Gouvernement heeft de vertaling verboden van het Werk van Strauss: het Leven van Christus.

— De Hertog van Wellington ontvangt jaarlijks aan Landspensioen 8,926 pond sterl.; als Constable van den Tower 950 pond sterl.; als Brigade-Kolonel 238 pond sterl.; als Kolonel van het I. Regement garde-Infanterie 2,965 pond sterl.; — te zamen welgeteld: 13 duizend, 284 pond sterling, of te wel: 159 duizend 408 Nederlandsche guldens; — dat is ook niet mak en nog al een jaarlijksche last voor de Engelsche centenlade.

— De Eerwaarde M'Avila, Priester te Londen heeft, dezer dagen, vier aanzienlijke Engelsche dames, tot den schoot der Kerk teruggekeerd, plegtig ter Eerste H. Communie toegelaten, in de Katholijke Kapel van Islington, welke parochie zich zoodanig uitbreidt, dat de Kapel, in den tijd van één jaar veel te klein is geworden, en men zich dus reeds bezig houdt met het leggen der grondvesten van eene groote en schoone Kerk. Eveneens wordt er te Drimard, in het Graafschap Donegal, gelijk ook te Belfast, eene nieuwe ruime Katholijke Kerk opgerigt, bij welker eerste steenlegging Monseign. Crolly, Primaat van Ierland, gepredikt heeft. Monseign. Cantwell, Bisschop van Meath (Ierland) heeft zeer onlangs, 972 kinderen, te Tullamore, gevormd.

FRANKRIJK.

PARIJS 13. September. Heden juist op den middag is Z. K. Hoogh. de Hertog van Aumale, aan de spits van het 17. Regement, door de barrière du Trone, Parijs binnengekomen. Regts reed Z. K. Hoogh. de Hertog van Orleans, en links van hem Z. K. Hoogh. de Hertog van Nemours. Groot was de geestdrift en toejuiching des volks, en allen ontblootten het hoofd met eerbied toen de Afrikaansche heldenschaar met het glorievol Vaandel de voorstad van Saint Antoine rustig doortoog. Op eens valt er een karabijnschot, en te gelijker tijd stort of menigte op den ellendigen moordenaar, die het of op den Hertog van Orleans, of op den jeugdigen Held Aumale gemunt had, een gemeene kerel van een allerlaagst voorkomen en uitzigt. De Prinsen zijn het gevaar ontkomen; maar de kogel heeft he paard van een der stafofficieren het oog verbrijzeld. De moordenaar, wiens naam nog onbekend bleef, en die ongeveer 30 jaren oud zal zijn, is naar de wacht der Bastilje overgebragt, en niet dan met moeite door de krijgsmagt aan de woede des volks onttrokken. De verontwaardiging te Parijs is algemeen.

— Men wil, dat de Heer Thiers, laatst te Frankfort zijnde, om eenige oogenblikken gehoor werd aangezocht door den Heer Martinitz. De visite werd terstond toegestaan, en de Heer Thiers zorgde, dat de noodige kaarten der verschillende slagvelden des Keizers ontrold waren, om er met den Chef der Krijgszaken aan het Oostenrijksch Ministerie over te kunnen spreken, en hem te raadplegen over een en ander nog duister strategisch punt in de in Duitschland door Bonaparte geleverde Veldslagen; — doch, hoe groot was des Heeren Thiers misrekening en teleurstelling, toen, in plaats van den Staatsraad Clam-Martinitz, bij hem binnentrad eenvoudig de Heer Martinitz, vermaard Gezigtkundige, met een brillenkistje onder den arm, en die, gehoord hebbende, dat de Heer Thiers zeer zwak van gezigt was, hem een paar uitmuntende, van Boheemsch glas geslepen brillenglazen wilde zien te verkoopen.

— Een diplomatiek agent in de Levant zou een brief van den heer de Chateaubriand aan een monnik van den berg Karmel gerigt, in handen gekregen hebben, waaruit het doel zigtbaar is, om den Hertog van Bordeaux op den troon van het Rijk te plaatsen, tot hetwelk men, sedert eenigen tijd, het Heilige land vormen wil.

— Uit Madrid schrijft men, dat aldaar een jong Geestelijke, met name Romero Gante, voor de regtbank gebragt en tot vier jaren gevangenis veroordeeld is, wegens het op den kansel verkondigen, dat in Spanje de Godsdienst en de Zedelijkheid met den voet worden getreden. Zulke listerlijke onwaarheid(!) wil de Regering daar niet hooren (!).

BELGIE.

Te Ostende is een zoogenaamde Russische Generaal achter slot gezet, dewijl men begon te merken, dat hij er op uit was, om de Belgische lui zoo wat, hier en daar, waar hij 't best kon, op te ligten. Onder anderen had hij nu zijn rijtuig reeds goed en wel van den spoorwagen laten afbrengen, en ergens verborgen doen zetten, toen hij zijne reiskoets schaamteloos van de Spoorwegdirectie terugeischte, of anders 40 duizend franken schâvergoeding, zoo voor het rijtuig als voor de zich daarin bevindende koffers. — Deze afgerigte knaap is een Duitscher van geboorte, die zich zeer goed voor doet.

— Volgens het deswege uitgegeven programma zullen de Septemberfeesten dit jaar gevierd worden als volgt: den 23, lijkdienst voor de gesneuvelden in 1830, en daarna inwijding van de nieuwe noordelijke station van den spoorweg, harddraverij en plegtige intogt der harmonie-societeiten; den 24, wedstrijd der harmonie societeiten; den 25, voortzetting van den wedstrijd; wijders het schieten met karabijn, hand- en voetboog en andere volksspelen; uitdeeling der prijzen; tweede harddraverij; den 26, wedstrijd der zanggenootschappen; des avonds algemeene verlichting van het park, van de *place des Martyrs* en van alle openbare gebouwen. De zalen der tentoonstelling, de Botanische tuin, en alle andere openbare inrigtingen zullen, gedurende de genoemde vier dagen, geopend blijven.

Wij hebben, onder het postmerk *Bommel*, eene Missive ontvangen, geteekend B. † L., netjes geschreven, doch met een in rood lak afgedrukte Nederlandsche Cent digt gemaakt. — De inhoud van dat geheimzinnig protocol is eene nijdige teregtwijzing van het gevoelen des geachten Regtsgeleerden, door ons, in zake van de Kwestie des Heeren de Jong, te *Nijmegen*, in ons Nommer van den 31. Augustus meêgedeeld. — In weêrwil evenwel van de nijdigheid en laakbren partijgeest, die in deze Missive doorstraalt, zouden wij haar evenwel toch geplaatst hebben, ware zij slechts, te *onzer* inlichting, en *niet voor het publiek*, GETEEKEND geweest. Nu evenwel, blijft zij ongeplaatst liggen, dewijl de Schrijver ons door zijne naamteekening niet waarborgt, dat ook *op hem* niet zou kunnen worden toegepast, wat hij op den Regtsgeleerde, hierboven bedoeld, wil hebben toegepast, te weten de spreuk: *Schoenlapper houd u bij de leest!* — Is de Schrijver van de ons geworden Missive geen Schoenlapper, maar een Geestelijke, of een Advocaat, dat hij zich dan aan ons bekend make, *met name*; dit zou hem fraai staan, en, in dat geval onderhandelen wij nader; maar met *onbekende* personen in discussiën te treden, en hun het regt toe te staan, om, achter het masker der Naamloosheid, grofheden te zeggen aan Correspondenten, die ons *met name* bekend zijn, en wier Namen wij hoogachten, dit is wat al te vrijpostig, ja te zot, dan dat men het van een *verstandig* man zou kunnen verwachten.

Onder het Opschrift: DE DOOS VAN PANDORA, dringen de *Catholijke Nederlandsche Stemmen* wederom op nieuw, en bij herhaling, aan op de afschaffing van het *Ministerie voor de Zaken van R. Katholijke Eeredienst*. De *Catholijke Nederlandsche Stemmen* willen zulks thans vooral dáárom, dewijl dit *Ministerie* » of die *Generale Directie* voor de Zaken van » den C. Eeredienst een Koninklijk Besluit zou » hebben geprovoceerd en door de *administratire*, in plaats van door de Regterlijke Magt, » hebben doen handelen tegen den Heer de Jong, » te *Nijmegen*."— En nu zeggen de *Stemmen*: » heeft de Generale Directie daarin verkeerd ge- » handeld, en is daardoor de Grondwet geschon- » den; heeft hier *overtreding* plaats gehad — » WAT WIJ NIET WILLEN BETWISTEN; — wel » nu, dat men dan aandringe op de *afschaffing* » eener Staats-inrigting, die dagelijks aanleiding » geeft tot misnoegen, verdeeldheid en verwar- » ring, wier inbreuk op de regten en vrijhe- » den der Kerk, hoe langer zoo ondragelijker » wordt, en wier voortdurend bestaan als een » wezenlijke ramp voor Kerk en Vaderland zou » moeten worden beschouwd."

Dit zeggen de *Stemmen*, en bekennen dus hier, dat *zij niet willen betwisten*, dat er eene *overtreding* heeft plaats gehad; en dit is het juist, wat de vrijzinnige periodike pers alleen maar heeft willen aantoonen. Men heeft, voor zoo ver wij weten, de Katholijke Geestelijke Overheid geene lessen willen geven; men heeft ook den Koning niet verantwoordelijk willen stellen voor het *expulseren* van den Heer de Jong, door eene andere, dan door de bij de Wet daartoe *alleen* geregtigde magt; — men heeft ook niet getwist over het al of niet billijke der handelwijze van die Geestelijke Overheid ten opzigte van den Heer de Jong, of over den aard der bewoning van het huis der R. K. Kerk, te *Nijmegen*; — men laat, en te regt, dit laatste ter beslissing aan de regtbank des Geestelijken Bewinds over, die alleen aan hooger *Geestelijke* Magt voor zijne daden verantwoordelijk is; — maar, wat er betwist is, bestaat hierin, dat de bewoner van een huis (om 't even hoe hij hecte, of wat stand hij bekleede), hier te lande, en uit dat huis kan gezet worden dan door middel van een *vonnis*, tegen hem geobtineerd door die daartoe het regt heeft; en dit regt had hier de Geestelijke Overheid van den Heer de Jong; maar zij heeft een anderen weg ingeslagen; en, of dit nu, gelijk de *Stemmen* beweren, op raad en last van de Generale Directie voor de Zaken der C. Eeredienst geschied zij, *willen wij*, op onze beurt, *niet beslissen*; maar, genoeg, dat er *ongrondwettig* is gehandeld, en DIT-*alléén* werd door de vrijzinnige periodike pers gewraakt, evenzeer als deze het wraken zal, dat de Redactie der *Catholijke Nederlandsche Stemmen* zich aanmatigt, in deze zaak zich dus te uiten:

» De vrijzinnige periodike pers was *voorbarig* genoeg, om, in dit geval, over ongrond- » wettigheid te klagen *vóórdat* nog ONS Catho- » lijk orgaan over die zaak geklaagd had."

Eilieve, als nu het *Catholijk* orgaan, te weten de *Catholijke Nederlandsche Stemmen*, eens hadden gelieven te zwijgen, zoo als »*zij-zelve zeiden*, *gaarne wel voor altoos te hebben willen doen* *), zouden dan *dáárom* ook alle vrijzinnige Bladen in Nederland hebben moeten zwijgen over eene *plaats gehad hebbende overtreding*, welke de *Stemmen* NU zelve zeggen, NIET TE WILLEN BETWISTEN?— Nog eens, men beschouwt de zaak uit een geheel verkeerd oogpunt, wanneer men er méér in zoekt dan dit:

VRAAG. »Kan een Burger, eigenaar van een huis die een ander Burger, bewoner van dat huis, om welke reden dan ook, niet langer in dit huis wil laten wonen, kan zulk een burger-eigenaar den burger-bewoner wel op eene andere *wettige* wijze uit zijn huis doen vertrekken, dan op grond van een VONNIS?

ANTWOORD. » Neen; de Wet duldt ten deze geene andere tusschenkomst dan de *Regterlijke Magt*, en deze zou den Heer de Jong evenzeer uit de Kerkwoning hebben doen verhuizen, als de *Administratire Magt* het nu, met geweld, heeft gedaan, ten met miskenning van Art. 168 der Grondwet, dus luidende:

» *Niemand mag in de woning van een ingezetenen*, zijns ondanks, *treden*, DAN OP LAST VAN EENE MAGT, DAARTOE BIJ DE WET BEVOEGD VERKLAARD, EN VOLGENS DE VORMEN, DAARBIJ BEPAALD.

Doch men beroept zich, dewijl de Heer de Jong een *Geestelijke* is, op Artikel 143 der Grondwet, waarbij bepaald wordt, dat » de Staten der Provinciën belast zijn met de uitvoering der wetten opzigtelijk de bescherming der verschillende godsdienstige gezindheden, en derzelver uitwendige eeredienst;" — doch, hebben die Staten daardoor het regt verkregen, om een *burger* uit zijne woning te doen zetten, *zonder Vonnis der Regtbank*? Wij beweren van NEEN, even als geheel de vrijzinnige periodike pers NEEN heeft beweerd. — In der tijd hebben wij ook eens hooren betoogen, dat men, mede op grond van evengenoemd Artikel 143 der Grondwet, de Ambtenaars van den Burgerlijken Stand, belast met de Huwelijken, van Gouvernements wege, moest verbieden, *Priesters te trouwen*, die zich daartoe bij hen mogten opdoen. — Of dit beproefd is, weten wij niet, maar dat er sinds die bewering Katholijke Geestelijken hier te lande voor de Wet gehuwd zijn, dit is zeker, en zulks bewijst, dat de *Grondwet* en alle andere *Wetten* allereerst en bovenal den *Burger*, en niets dan den *Burger* zien. — *Qui bene distinguit, bene docet*, zegt de Latinist, en wij: *Wel onderscheiden is de bron van goed verstaan.*

*) Zie *Cath. Nederl. Stemmen* van 14 Augustus.

In het belang der Wetenschappen, vooral ten voordeele onzer Provincie, plaatsen wij hier volgaarne de PRIJSUITSCHRIJVING van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in NOORD-BRABAND.

Het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Braband heeft in deszelfs V. jaarlijksche algemeene vergadering, gehouden op Woensdag den 7 Julij 1841, onder voorzitting van den Heer Bestuurder, Jonkheer A. Martini van Geffen, de navolgende vragen uitgeschreven:

I. Eene volledige verhandeling over het regt van Voorpoting in *Noord-Braband*.

Voor de beste en voldoende gekeurde verhandeling over het voorgestelde onderwerp, looft het Genootschap uit hare *gouden Medaille*, ter innerlijke waarde van *f* 150 » of wel de waarde van dezelve, ter keuze des schrijvers; terwijl, in geval de vraag slechts mogt worden beantwoord voor een bepaald gedeelte van het gewest, als b. v. de Meijerij van *'s Hertogenbosch*, de zoogenaamde Baronnie van *Breda*, het Marquisaat van *Bergen-op-Zoom*, het Land van *Heusden* en *Altena*, enz., enz., aan zoodanige voldoende gekeurde beantwoording de zilveren Medaille van het Genootschap zal worden gehecht.

II. Hoedanig is thans de gesteldheid van het fabrijkwezen in *Noord-Braband*, en welke zijn de middelen, om dezen tak van nijverheid aantemoedigen en uittebreiden?

De volledig gekeurde beantwoording van deze vraag zal worden bekroond met de gouden Medaille van het Genootschap, ter innerlijke waarde van *f* 150- „ en eene premie van één honderd Gulden.

III. Eene levensschets van den 's Hertogenbosschenaar Willem Jacob van 's Gravesande, voornamelijk *met aanwijzing zijner verdiensten in het gebied der wetenschappen*.

IV. Eene oordeelkundige verzameling van woorden, uitdrukkingen en gezegden, tot het Noord-Brabandsch *taaleigen* behoorende, behoorlijk taalkundig toegelicht in hunnen oorsprong en beteekenis, en door voorbeelden uit oude schrijvers en schriften gestaafd.

Voor elk der als voldoende geoordeeld zullende worden antwoorden op beide voorgaande vragen, zal de gouden Medaille van het Genootschap, ter innerlijke waarde van *f* 150-, worden uitgereikt.

Voorts heeft het Genootschap gemeend, alnog de volgende twee prijsvragen, waarvan de termijn van beantwoording verstreken is, te moeten voorstellen:

I. Een overzigt der ziekten in *Noord-Braband*, in verband met de gesteldheid van het gewest en de leefwijze van deszelfs inwoners.

Het gevraagde overzigt behoort te worden voorafgegaan door eene beknopte natuurlijke geschiedenis van het gewest en deszelfs inwoners, en de *Conspectus Morborum* van Hufeland in de rangschikking der ziekten worden gevolgd.

Men zie, over de wijze van behandeling: H. F. Thijssen, *geschiedkundige beschouwing der ziekten in de Nederlanden*. Amst. 1824.

Voor eene voldoende beantwoording belooft het Genootschap deszelfs gouden Medaille.

I. Op vele plaatsen in de Provincie *Noord-Braband* bevindt zich, op eene meerdere of mindere diepte, onder de oppervlakte van den grond, eene harde korst of laag, veelal *oer*, *ijzermaat* of *rieisch* door den landbouwer genaamd, en door dezen als nadeelig voor de vruchtbaarheid beschouwd, doch uit een metallurgisch oogpunt wel waardig, om, in het belang der nijverheid, te worden onderzocht, weshalve in dat belang en in dat van den landbouw, wordt gevraagd.

1°. Welke zijn de bestanddeelen van die korsten of lagen?

2°. Is de oorzaak van hun bestaan of hunne geaardheid zoodanig, dat, eenmaal doorgebroken of opgedolven zijnde, derzelver reproductie, na korter of langer tijdsverloop, te wachten zij?

3°. Voor zoo verre dezelve uit ijzererts mogten bestaan, is die erts in zoodanige hoeveelheid en hoedanigheid voorhanden, dat deszelfs exploitatie en bewerking voor de nijverheid van belang zou kunnen

worden, en zoo ja, in welke streken van de Provincie?

Voor de *volledige* beantwoording der *drie* deelen van deze vraag wordt uitgeloofd de gouden Medaille, ter waarde van *f* 150-„ of de waarde derzelve, ter keuze van den schrijver, benevens eene premie van één honderd en vijftig Gulden; terwijl aan de voldoende beantwoording van het *eerste* en *tweede*, of van het *eerste* en *derde* gedeelte te zamen, de gouden Medaille en eene premie van vijftig Gulden wordt verbonden.

De antwoorden moeten geschreven zijn in het Nederduitsch, Hoogduitsch (mits met eene Nederduitsche letter), Fransch of Latijn, door eene andere hand dan die des schrijvers. Aan het einde der antwoorden moet zich bevinden eene zinspreuk, en bij dezelve een verzegeld briefje, diezelfde zinspreuk tot opschrift hebbende, worden gevoegd, behelzende den eigenhandig geschreven naam en woonplaats des schrijvers, terwijl de stukken, ter mededinging bestemd, vóór den 1 December 1842, *kosteloos* moeten worden ingezonden aan den heer Mr. J. D. W. PAPE, Secretaris van het Genootschap, te *'s Hertogenbosch*.

De *Globe* geeft nopens de hoofdpersonen, die in het nieuwe Parlement zullen optreden, de volgende narigten:

DANIEL O'CONNELL Esq., van Darrynane-Abbey in Kerry, Advocaat in den Raad der Koningin, een der vermaardste pleiters van geheel Ierland. Onmogelijk is het, in een beknopt overzigt, iets te zeggen, wat niet reeds ieder, ja zelfs tot de kinderen toe, geheel de drie Koningrijken door, kent en weet. O'Connell, is misschien, wel de werkdadigste speler op het staatkundig tooneel van gansch Europa; hij is toegejuicht en uitgefloten op eene wijze, wier hevigheid, in beide opzigten, tot dus verre nog niet was beleefd Het nageslacht moge den man juist beoordeelen; de tijdgenoot is te veel bevooroordeeld, dan dat zijne beslissing onpartijdig-geldig zou kunnen wezen. Het geslacht van O'Connell behoort tot de aanzienlijksten van Kerry. In 1668 rigtte zijn overgrootvader John O'Connell, van Darrynane, te zijnen eigen koste, eene korps infanterie, ten voordeele van Jacobus II op, en onderscheidde zich zoo te Derry, als te Boyne en te Aughrim, en toen hij, eindelijk, met zijne fel geteisterde troepen naar Limmerick aftrok, liet hij zich begrijpen onder de capitulatie dezer stad. Daniel O'Connell is thans 66 jaren oud, weduwnaar en vader van vier zonen en drie dochters.

Lord JOHN RUSSEL, de jongste zoon van wijlen den Hertog van Bedford en van Georgienne-Elisabeth, dochter des vierden Markies van Torrington. De geslachten van Stanley en van Russel kregen een staatkundig overwigt tijdens de komst van het Huis-Tudor op den Troon van Engeland. De Stanleys erlangden van Hendrik VI. het Graafschap van Derby, en de Torringtons de Baronne van Russell, en beide doorluchtige Familiën hebben lange ha.en invloed staande gehouden, en zijn beroemd in de geschiedenis wegens hare edele vaderlandsliefde, welke zij, als omstrijd, te allen tijde, aan den dag hebben gelegd. Thans evenwel zijn de nakomelingen van staatkundige denkwijze geheel verschillend. Lord John Russell koestert nog altijd dezelfde begrippen van het Huis-Bedford; doch Lord Stanley heeft die van het Huis Derby geheel laten varen: Lord Russell ziet van het bewind af, uit gehechtheid aan zijne voorvaderlijke denkbeelden, terwijl Lord Stanley aan het bewind is gekomen, doordien hij eene gansch nieuwe zienswijze is toegedaan. Het nageslacht moge mede over deze beiden het oordeel vellen en beslissen wie, hunner best heeft gehandeld, en den doorluchtigen naam meest gehandhaafd, dien een beroemde voorzaat hun had achtergelaten. Lord John Russell is den 19. Augustus 1792 geboren; hij is tweemalen in 't huwelijk getreden; de eerste keer met Lady Ribblesdale, zuster van Thomas-Henry Lister, schrijver van Granby, en voor de tweede maal, nu zeer onlangs, met eene dochter van den Graaf van Minto.

De Burggraaf PALMERSTON telt onder zijne roemruchte voorzaten den vermaarden Sir William Temple, in wiens geslacht de roem erfelijk schijnt. Lord Palmerston is ten jare 1784 geboren, en in 1839 gehuwd met Emilie-Marie, weduwe van Graaf Cowper, de zuster van Lord Melbourne.

Sir ROBERT PEEL, de welsprekende redenaar der Tory-partij, is de zoon van den laatsten Baronnet van dien naam, wiens beleid en schranderheid hem eene der aanzienlijkste fortuinen erwierf, die ooit door handel of nijverheid bij een gebragt werden. Sir Robert Peel is den 5. Februarij 1788 geboren, en heeft in 1820 de dochter van den Generaal Floyd gehuwd. Zijne oudste dochter is met Lord Villiers, een der Tory-leden van het Parlement, in het huwelijk getreden.

TH. BARINGTON MACAULAY, een der uitstekendste mannen zijner eeuw, een beroemd schrijver, een welsprekend redenaar, en een diepdenkend staatsman, werd in 1800 geboren.

GEORGE-GERARD-DE-HOCHEPIED-LARPENT, een aanzienlijk handelaar van Londen, is de achterkleinzoon van Joan de Larpent, uit Caen, in Normandië, die, tijdens de herroeping van het Edict van Nantes, naar Engeland de wijk nam. Door zijne moeder, Anne-Marguerite, dochter van James Porter, Engelschen Afgezant bij de Verheven Porte, en een tijd lang Minister te Brussel, stamt de Heer Larpent af van de oude en aanzienlijke familie der Hochepied, die eeuwen lang in de Spaansche Nederlanden gevestigd was, en bij gevolg regt had, verkregen op de waardigheid en titel van Baron des Hongaarschen Koningrijks, in 1704, door den Keizer van Oostenrijk, aan zijnen voorzaat Daniel Jean de Hochepied verleend. De Heer Larpent is den 16. Februarij 1786 geboren.

Wij hebben niet ontvangen DEN TOLK DER VRIJHEID van den 3. September, en ontvingen dien gaarne. De Redactie van dat *Dagblad* gelieve ons dat Nommer alsnog te zenden.

ADVERTENTIEN.

⁂ Men vraagt te *'s Bosch*, een COMPAGNON tot verdere uitbreiding in eene reeds gevestigde zaak, mits *f* 4000 kunnende aanbrengen. Adres aan het Bureau van den Noord-Brabander met gefrankeerde en eigenhandig onderteekende brieven onder de Letters H. L.

Te Huur.

Een wel ter nering staande HUIS op de groote Markt te *'s Bosch*, geschikt tot alle Affaire, waarin sedert geruime jaren de Tabaks-Handel met goed succes gedreven wordt, des verkiezende tot overgave aangeboden. Adres met franco brieven onder Letter K. bij *D. A. A. DE ROOY* Drukker en Uitgever dezes.

⁂ De Dijkstoel 's Lands van *Megen*, zal op Dingsdag den 21 September 1841, des des voormiddags ten 10 ure in den Gouden Leeuw te *Megen* in het openbaar Aanbesteden:

De gebrekige KRIB en BOL, gelegen in de Maas bij en omtrent het veer te *Macharen*, te herstellen.

Zullende het Bestek daarvan, twee dagen voor de aanbesteding in het Veerhuis te *Macharen* ter inzage liggen en aldaar aanwijzing gedaan worden.

⁂ Devant me rendre á la Haye, et ne pouvant par conséquent plus ouvrir un troisième cours de Calligraphie, je prie les personnes qui auraient encore voulu profiter de mes Leçons, de s'adresser à cet effet à Mr. *A. H. BOLSIUS*, qui a suivi déjà depuis quelque tems mes Leçons, est à même d'enseigner ma méthode.

F. DE MAGNÉE.
1er Calligraphe du Roi.

Bois-le-Duc,
ce 14 Septembre 1841.

⁂ Op den 21. September 1841, 's morgens om 9 ure te beginnen, zal de Notaris *VAN BEVERWIJK* voor Mevr. de Wed. van Dr. *LOOCK* te *Schijndel*, op crediet verkoopen:

Een zeer zindelijken INBOEDEL, waaronder een zeer nette, welingerigte APOTHEEK voorzien van alle benoodigdheden en onderscheidene wel bewaarde GENEESMIDDELEN, een nieuw modern KARRETJE, PAARDENTUIG, ZADEL, TOOM enz. Alle welke Goederen zullen te zien zijn, daags voor de Verkooping, de Apotheek en Karretje echter alle dagen.

Granenmarkt.

Te *AMSTERDAM* van Maandag 13. September.

Tarwe bleef in een doen; in entr.: 126 p. b Pools. *f* 325; in cons.; 129 p. Limb. *f* 300; 133 p. o. witb. Pools. *f* 400; 128 p. Limb. *f* 297, 123 p. Norder *f* 280.

Rogge met levendige handel tot vorige prijzen, 118 p. p. Ri a *f* 205; 122 p. Rijn. Rogge *f* 290; 122 p. Saal *f* 200; 120 p. Pruiss. *f* 200; 122 p. Mekkl. 198; 120 p. Stettinsch *f* 194; 122 p. dito *f* 198; 122, 123 p. dito *f* 200, 202; 118, 119 p. Pruis. *f* 195, 200.

Garst prijsh., 102 p. j. Oldamm. Wr. *f* 149.

Haver zonder handel.

Van nieuwe Boekweit waren eenige kluissen ter veil, welke verkocht zijn als: 113 p. nieuwe Gooische *f* 208; 111 p. dito Amersf. *f* 204. Jarige sooren is niets in omgegaan, en worden algemeen hooger gehouden

Koolzaad 1 p vt. hooger; Bet. 75 p. vt. Zuidplas 63½ p. vt. Vriesch. 69, 70 p. vt. Gron. 70 p. vt.

Lijnzaad slap; 112, 109 p. Peruan *f* 8½ en 9; 103 p. Pernau Deder *f* 6.

Raapolie dadelijk wel zoo aangenaam, op levering prijshoudend; per 6 w. *f* 50: Vlieg *f* 48¾ a 49¼; Oct. *f* 48¼; Nov, *f* 47¾ a 48; Dec *f* 47¾ Mei *f* 41 a ¼.

Lijnolie pr. 6 w. *f* 35, Vlieg. *f* 34 a ½. Hennep-olie per 6 w. *f* 47½; Vlieg. *f* 46½, ¾.

Raapkoeken *f* 76 a 82. Lijnkoeken *f* 8½ a 11.

EINDHOVEN, den 14. September 1841.
De Pijzen der Granen zijn heden alhier geweest.

Rogge	*f* 5,70
Boekweit	- 5,40
Haver	- 2,80
Boter	- 0,50
De 4 Ned. pond Roggenbrood	- 0,33

BUITENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

De belgische fondsen waren den 13 September de 2½ pCt. 53 de 5 pCt. 101. de 4 pCt niet gen. de 3 pCt 71½. de 4 pCt. 93¼ Ardoins 18¼⅛. Rome Emp de 1832 101½

BINNENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.
BEURS VAN AMSTERDAM.

Heden, Maandag 13 September 4½ Ure. W. S. 2½ pCt. 51¼⅛ a ¼. Dito 5 pCt. 101, ⅛, 101. Kansbilj. *f* 25,⅛, ¼. Restanten 5⅞. Sijnd. 4½ pCt. 91¾. Dito 3½ pCt 75¼. Handelm. 156, 155¾. O. I. 5 pCt 97⅞, ⅝. Ardoins 85 p. st. 18⅛. Dito Coupon 17¾. Oude Russen 105⅜, ¼. Dito 4 pCt. 86⅛. Metalliek 105⅞.

LATERE BERIGTEN.

Latere berigten melden, dat de booswicht, die een lafhartigen moord aan de Zonen des Konings wilde plegen, genaamd is Nikolaus Papart, oud 27 jaren, uit het Departement der Vosges, houtzager van ambacht, en sedert drie jaren te Parijs woonachtig. Het paard van den Luitenant-Kolonel is door het schot gedood, en dat van den Generaal Schneider zwaar gekwetst.

Den 11 's avonds ten 8 ure hadden er reeds eenige volksbewegingen te Parijs plaats gehad:— ongeveer drie honderd kieldragers, tusschen de 16 en 20 jaren oud, doorliepen de straten, onder den kreet van: *Weg met Lodewijk Filips, Leve de Republiek, Weg met Guizot!* De gewapende magt heeft den troep uit een gedreven, doch er vlogen veel steenen, zoodat verscheiden militairen, en zelfs een der officieren daardoor gekwetst zijn. Eerst tegen middernacht werd de hoofdstad tot de rust teruggebragt. De muitzieke volkshoop was hier en daar de modemagazijnen binnengedrongen, en haalde er roode stukken stof uit weg, om er vaandels van te maken, welke zij rondzwaaide, onder de kreet van: *Bloed, bloed moet er stroomen!* — Er hebben verscheidene arrestatiën plaats gehad.

— Den 12. 's avonds betreurde men op nieuw zamenscholingen, weêr onder hetzelfde geschreeuw van: *Weg met Lodewijk Filips, Leve de Republiek!* doch ten half elf ure reeds was de stad weêr tot rust gekomen.

— Te Clermont-Ferrand waren ook ernstige onlusten uitgebarsten in den loop van 9. September, die den 10. nog heviger toenamen. Verscheiden militairen zijn door het graauw daar gewond, en zelfs meer dan een gedood. Den 11. was de rust hersteld, tengevolge van groote militaire krachtsontwikkeling.

Ter Drukkerij van D. A. A. DE ROOY, te 's Bosch.